

Londra'dan Mektup

D i d e m C r o s b y

Keşmekeş İçinde İklim Değişikliği Tartışmaları

Gazetelerin manşet sıkıntısı çekmediği bir yaz yaşadığı İngiltere'de. Londra'nın 2012 Olimpiyatlarının ev sahibi olarak seçilmesi, G8 zirvesi, Bob Geldof'un 'Afrika'daki yoksulluğu tarihe karıştıran' sloganlı G8 Konseri ve Londra'daki bombalamalar hep aynı zamana rastladı. Bob Geldof'un düzenlediği ve Hyde Park'ta 20.000 kişinin izlediği G8 Konseri, dikkatleri önce Afrika'ya, sonra zirvenin yer alacağı İskoçya'ya, patlayan bombaların ardından da Londra'ya yöneltti. Tony Blair'in bombalamaların ardından acilen Londra'ya gitmesi, tüm bu keşmekeş içinde zirvenin gündeminde gölgede kalan bir konuya ilişkin tartışmaların 24 saat ertelenmesiyle sonuçlandı.

Küresel ısınma 24 saat gecikmeyle de olsa bu dünyanın en güçlü sekiz liderince tartışıldı. Sonuç? Bu, soruyu kime yönelttiğinize bağlı. Blair ve diğer politikacılara sorsanız zirve küresel ısınma konusunda 'yeni bir diyalog' başlattı, gurur duyulacak bir gelişme sağlandı. Çevreci grupları dinlerseniz zirve bir rezaletti, tartışma ve uzlaşma gerektiren konular yerinde saydı, Bush inatçılık etti ve sorumsuzca davrandı.

G8 zirvesinin hemen sonrasında Londra'da Bilim Müzesi'nde yer alan panel, G8 ve iklim değişikliği hakkında katılımcıların görüşlerine yer verdi. Eğer sera gazları gezegenimizdeki herkes için uzun vadeli bir 'mücadeleyse', bireysel düzeyde buna nasıl karşılık vermeliyiz? İngiliz hükümeti bu tehdidi yeterince ciddiye alıyor mu? Küresel ısınmaya bağlı iklim değişikliği terörizmden bile ciddi bir tehdit mi? Panelde yer alan konuşmacılar tartışmaların farklı kutuplarını temsil ediyordu. Sir David King, İngiliz hükümetinin bilimsel danışmanı. Aynı zamanda Cambridge Üniversitesi'nde kimya profesörü. Charlie Kronick Greenpeace'in baş politika danışmanlığını yürütüyor. Çalışmaları çevre sorunlarının sosyal boyutuna odaklanıyor. Üçüncü konuşmacı Sarah Mukherjee ise BBC'de çevre sorunları konusunda muhabirlik yapıyor.

İngiltere'nin G8 zirvesinin başkanlığını yürüttüğü bu yıl, iklim değişikliğinin zirvenin gündemine girmesini gerektiren önemli bir neden vardı. 1997'den beri endüstrileşmiş ülkelerin liderleri, politikacıları ve biliminsanlarınca süregelen tartışma, sonunda bu yıl 16 Şubat'ta sonuç vermiş ve Kyoto Protokolü yürürlüğe girmişti. Ancak bu noktaya gelmek hiç de kolay olmamıştı. Protokolü imzalayan ülkeler 2008-2012 yılları arasında sera gazı emisyonlarını ortalama %5,2 kadar azaltarak 1990 düzeylerine düşürmeyi kabul etmiş oluyordular. Yürürlüğe girmesi için protokolün, 1990 yılında karbon dioksit emisyonlarının %55'lik bölümünü atmosfere salan ülkelerce imzalanması gerekiyor. 2004 yılında Putin'in protokolü imzalamasıyla birlikte Kyoto da bu yıl yürürlüğe girdi.

Ancak dünya nüfusunun %4'ünü oluşturan ve toplam sera gazlarının %25'ini salan ABD protokolü imzalamakta direniyordu.

Bilim Müzesi'ndeki panelde konuşan David King bunun şaşırtıcı olmadığını söylüyor: "Kimse Bush'un G8 sabahı uyanıp fikrini değiştireceğini beklemiyordu." Bush, atmosferde artan sera gazlarına bağlı olarak iklim değişiminin varlığını kabul etse de (ki bu bir gelişme olarak da algılanabilir) bu konuda acil önlemler almayı gerekli görmüyor. Bush'a göre bilim ve teknoloji soruna çare bulacaktır! King'e göre G8 zirvesi yine de iklim değişikliğiyle mücadelede önemli bir rol oynayabilir, çünkü bugün, içinde bulunduğumuz sorunun sorumlusu bu sekiz endüstrileşmiş ülke; elbette soruna çözüm bulmada da bu ülkelerin yadsınamaz bir rolü var. Ama

G8 yeterli değil; King'e göre Çin ve Hindistan gibi gelişmekte olan ülkelerin iklim değişikliğine katkısı yadsınamaz. Bu ülkelerin de mücadelede etkin rol alması gerekiyor. Greenpeace'den Charlie Kronick'e göre ise G8 iklim değişikliğine karşı etkin bir çözüm getiremez, Kyoto protokolünü imzalayan G8'in yedi ülkesi, ancak çözüme doğru ilerleyebilir. BBC muhabiri Sarah Mukherjee'e göre ise iklim değişikliğine karşı alınacak önlemlerin öncelikli olarak kitlelere ulaşması gerekiyor.

İzleyenlere sordular...

Dünyanın sekiz endüstrileşmiş ilkesinin oluşturduğu G8'in iklim değişikliğiyle mücadelede etkin bir rol oynayacağını düşünüyor musunuz?

Evet (%43)

Hayır (%56)

G8 uzlaşma yolları ararken İngiliz hükümeti kendi payına düşeni yapmak için ne tür çözümler üretiyor? İlk ele alınan örnek hava taşı-

macılığı oldu. İngiliz hükümeti neden hava yolculuğunu caydırıcı önlemler almıyor? King'e göre havacılık toplam sera gazlarının yalnızca %3'ünden sorumlu. İleride ciddi bir sorun olacak belki, ama şu anki hedef yer taşımacılığını azaltmak: "Politikacıların hedefi yeniden seçilmiştir. Toplumca kabul görmeyecek önlemler almak bu hedefi baltalar. Hava yolculuğuna yüksek vergilendirme mi getirsinler? Ucuz uçak biletlerine alışmış bir toplumda bu ne kadar kabul görür?" Mukherjee bu görüşü destekliyor: "Söylemesi kolay ama hangimiz iklimde yol açacağımız değişiklik yüzünden Budapeşte'de 'ucuz' bir haftasonuna hayır demeye gönüllü? Bu yolculuğu yapmayarak Afrika'da çocukların yaşamını kurtaracağımızı bilsek fikrimiz değişir miydi?" Mukherjee, bu bağlamda Geldof'u eleştiriyor. "Afrikalıların yaşadıkları kıtlıkta iklim değişikliğinin payı yadsınamaz. Geldof geniş kitlelere ulaşan kampanyasında bireylerin yaşamlarında yapacakları ufak değişikliklerle Afrika'daki kıtlığın ortadan kaldırılmasına katkıda bulunacaklarına değinmedi nede." Mukherjee, bunu yitirilmiş bir şans olarak niteliyor.

Kimbilir belki de Bush'un iddia ettiği gibi, bilim ve teknoloji sorunu çözecektir. King bilimsel ve teknolojik gelişimin katkısının olacağına inandığını, geleceğimizin enerji kaynağının sera gazı üretmeyen ama aynı zamanda ucuz bir kaynak olacağını söylüyor. Kronick ise, iklim değişikliğine çözümün bilimsel ve teknolojik gelişmelerden çok kültürel ve politik değişimden geçtiğini ifade ediyor: "İnsanların ne istediğini nasıl değiştirirsiniz? Tarihte bu değişimlerin gerçekleştiğini biliyoruz. Sözelimi bundan 200 yıl önce kölelik, ekonomi için vazgeçilmez bir öneme sahipti. Bundan 150 yıl önceyse çocukların baca temizleyicisi olarak çalıştırılması sıradan kabul edilir bir durumdu. Bugün gereksinimimiz olan, benzer bir değişim."

İzleyenlere sordular...

Siz iklim değişikliğini önlemek için yaşamınızda ne ölçüde değişimler yaptınız?

Hiçbir şey yapmadım (%11)

Basit değişiklikler yaptım (%65)

Önemli değişiklikler yaptım (%22)

Konuşmacılar bir konuda fikir birliğine vardılar: İklim değişikliğini önleyici ufak değişimler çok önemli, ama asla yeterli değil. Her zaman daha fazlasını yapabiliriz. Çöpünüzü atmadan önce ayırıyor musunuz? Sebzelerinizi çöpe atmak yerine çiçekleriniz için gübreye dönüştürebilir misiniz? Küçük bir araba mı kullanıyorsunuz? Arabayı kullanmak yerine elinizden geldiğince yürümeye ne dersiniz? Evde elektrik tüketimine dikkat ediyor musunuz? Ampullerinizi daha az enerji harcayanlarla değiştirebilirsiniz.